

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1944 kl. 4 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om avdrag vid taxering av inkomst för flyttningskostnader vid tillträdande av annan anställning.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 148, av herr *Thapper* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande skatteförfattningar, att vid beräkning av inkomst av tjänst avdrag medgives för flyttningskostnader vid tillträdande av annan anställning».

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 33 § kommunalskattelagen må från intäkt av tjänst avdrag göras för samtliga utgifter, vilka äro att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt icke för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som enligt 32 § 3 mom. ej skall upptagas såsom intäkt. I anslutning till detta stadgande ges vidare i 33 § en exemplifiering av vissa slag av utgifter, som sålunda skola vara avdragsgilla, varvid bl. a. nämnes »kostnad för resor i tjänsten, där ej, vad angår statstjänst, särskild ersättning varit därför anvisad». Flyttningskostnader äro däremot icke nämnda såsom avdragsgilla.

Vidare finnes i 20 § kommunalskattelagen ett allmänt stadgande om avdragsrätten för kostnader. Det sägs i nämnda paragraf, att vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skola från samtliga ur förvärvskällan under beskattningsåret härflutna intäkter i penningar eller penningars värde avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande.

I punkt 7 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen finns ett stadgande, som berör statstjänstemän. Där sägs, att »till ersättning, som anvisats av staten till bestridande av viss med tjänsten förenad kostnad och som följaktligen ej är underkastad skatteplikt, räknas även den till tjänsteman vid förflyttning från en tjänstgöringsort till en annan utgående ersättning för flyttningskostnad samt för den ökade utgift, som för honom må hava uppstått därigenom att han måst vidkännas kostnad för bostad å såväl den gamla som den nya tjänstgöringsorten».

Såsom ovan nämnts äro flyttningskostnader icke angivna bland de i 33 § kommunalskattelagen uppräknade exemplen å från inkomst av tjänst av-

dragsgilla kostnader. Däremot finnas bestämmelser angående avdrag för kostnad för resor i tjänsten. I sådant hänseende göres i punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen åtskillnad mellan resor, som skattskyldig i sin tjänst verkställt utom den vanliga verksamhetsorten, och resor på grund av att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än där han har sin bostad. Beträffande kostnaden för i tjänsten verkställda resor utom den vanliga verksamhetsorten stadgas, att skattskyldig äger rätt till avdrag såväl för kostnad för själva resan som även för av resan föranledda ökade levnadskostnader. Vad åter angår kostnaden för resor på grund av att den skattskyldige har sin bostad annorstädes än å verksamhetsorten stadgas, att avdrag är medgivet för skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen, där denna varit belägen på sådant avstånd från hans bostad, att han behövt anlita och även anlitat särskilt fortskaffningsmedel.

Praxis synes i fråga om avdrag för flyttningskostnader ha inlagit en tämligen restriktiv ståndpunkt. Såvitt framgår av regeringsrättens årsbok synes sådant avdrag ha medgivits endast i några få fall. Sålunda fick en officer avdrag för flyttningskostnader vid ombyte av tjänstebostad (RÅ 1940 not. 231). En extra lantmätare, som utan egen ansökan förflyttats till befattning å annan ort, fick likaså avdrag för flyttningskostnader (RÅ 1937 ref. 35). Även ett annat mål finnes, där en extra lantmätare fick avdrag för flyttningskostnader (RÅ 1937 not. 370). Å andra sidan finns ett flertal mål, där avdrag för flyttningskostnader vägrats. Sålunda vägrades sådant avdrag för en automobilbesiktningsman, vars distrikt indragits och som därvid — enligt egen uppgift utan ansökan — förordnats till automobilbesiktningsman på annan ort (RÅ 1940 not. 328).

I den föreliggande motionen har anförts bland annat, att bestämmelserna angående avdrag för kostnader för inkomstens förvärvande icke innebure full rättvisa åt olika skattebetalare. Det förefölle sålunda obilligt, att avdrag icke medgaves för flyttningskostnader, detta så mycket mera som vissa stats-tjänare vore berättigade att av statsmedel erhålla ersättning för kostnader för flyttning till annan ort, vilken ersättning vore att hänföra till skattefri intäkt. Ur rättvisesynpunkt syntes kunna krävas, att de befattningshavare såväl i statlig som i kommunal och enskild tjänst, vilka ej erhöle flyttning-ersättning, berättigades att vid taxeringen åtnjuta avdrag för flyttningskostnader.

Utskottet.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen innefatta nu gällande bestämmelser icke något uttryckligt förbud mot att avdrag medgives för flyttningskostnader vid tillträdande av annan anställning. Beträffande sådana skattskyldiga, som äro anställda i statens tjänst och som vid förflyttning till annan ort åtnjuta flyttning-ersättning, är rätten till avdrag för flyttningskostnader i princip fastslagen genom den i punkt 7 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen stadgade skattefriheten för uppburen flyttning-ersättning. I fråga om övriga skattskyldiga med inkomst av tjänst, d. v. s. sådana

statsanställda, som icke vid förflyttning till annan ort åtnjuta flyttningersättning, samt personer anställda i kommunal eller enskild tjänst finnas däremot ej några särskilda föreskrifter. För sistnämnda kategorier av skattskyldiga synes i praxis avdrag för flyttningskostnader ha medgivits endast i några få fall, vilka alla gällt vissa till flyttningersättning ej berättigade statsanställda. Härav synes enligt utskottets mening kunna dragas den slutsatsen, att enligt nuvarande lagstiftning och praxis avdrag för flyttningskostnader i regel ej är medgivet.

Nu gällande bestämmelser om flyttningersättning till befattningshavare i statens tjänst torde, såvitt utskottet kunnat finna, i stort sett vara uppbyggda enligt följande principer. Då förflyttning sker uteslutande i det allmännas intresse — såsom fallet är vid tvångsförflyttning — utgår full flyttningersättning. Vid förflyttning, som sker uteslutande i den enskildes intresse, utgår icke någon flyttningersättning. Om förflyttning sker i både det allmänna och den enskildes intresse — som exempelvis vid befordran — utgår ersättning för viss del av flyttningskostnaden. Att viss ersättning utgår i sistnämnda fall synes bero därpå att det ansetts ligga i statens intresse, att en tjänsteman icke av ekonomiska skäl underlåter att söka en tjänst, för vilken han är väl meriterad.

Skattefriheten för flyttningersättning torde sålunda kunna sägas innebära, att beträffande statsanställda, som åtnjuta flyttningersättning, avdrag för flyttningskostnader är medgivet med belopp motsvarande den uppburna ersättningen. Detta gäller såväl vid tvångsförflyttning som vid sådan frivillig förflyttning, vilken sker i samband med befordran.

I betraktande av den lättnad i beskattningen, som sålunda enligt nuvarande bestämmelser är medgiven för vissa i statens tjänst anställda, måste utskottet för sin del ifrågasätta lämpligheten av gällande beskattningsregler på ifrågavarande område vad angår andra kategorier av skattskyldiga med inkomst av tjänst. Då en befattningshavare i statens tjänst åtnjuter skattefrihet för flyttningersättning, kan utskottet icke finna tilltalande, att exempelvis en i enskild tjänst anställd skattskyldig, som på grund av anställningens upphörande nödgas avflytta till annan ort för tillträdande av annan anställning, icke skall äga åtnjuta avdrag för de av flyttningen föranledda kostnaderna. Den omständigheten, att det här är fråga om en helt ny anställning, synes icke böra utgöra något hinder för avdragsrätt. Inom många yrken är vanligt, att vederbörande allt emellanåt byter arbetsgivare. Önskvärt är även, att beskattningsreglerna äro så utformade, att de ej motverka en ur allmän synpunkt behöflig rörlighet hos arbetskraften. Härvid må jämväl uppmärksammas det förhållandet, att en anställning i enskild tjänst i regel innebär en större eller mindre grad av otrygghet, vilket i allmänhet ej kan sägas vara fallet i fråga om en statlig anställning. Utskottet kan fördenskull ej finna något principiellt hinder mot att avdrag för flyttningskostnader medgives i sådana fall, då flyttningen för tillträdande av annan anställning sker på grund av tvingande omständigheter.

Huruvida avdragsrätt för flyttningskostnader bör föreligga vid andra för-

värsvkällor — närmast rörelse eller jordbruk — är vanskligare att bedöma och utskottet är ej berett att i detta sammanhang taga ställning till denna fråga.

Med hänsyn till vad ovan anförts och då någon sakkunnigutredning, som kan förväntas komma att upptaga det i den föreliggande motionen berörda spörsmålet till behandling, för närvarande ej pågår, har utskottet ansett, att Kungl. Maj:ts uppmärksamhet borde fästas vid den olikformighet, som enligt utskottets mening föreligger på ifrågavarande område. Utskottet förordar fördenskull, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en översyn av bestämmelserna rörande rätten till avdrag för flyttningskostnader. Utskottet förutsätter därvid, att berörda fråga lämpligen kan upptagas till behandling i samband med andra skattefrågor, som kunna påkalla övervägande.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i anledning av motionen II: 148 av herr Thapper i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en översyn av gällande bestämmelser rörande rätten till avdrag för flyttningskostnader, därvid bör beaktas vad i detta betänkande anförts, samt att de förslag, vartill nämnda översyn kan föranleda, måtte föreläggas riksdagen.

Stockholm den 17 mars 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärge, Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Velande, Björkman, Sylwan* och *Ramberg*, samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Orgård, Sandberg, Falk, Lundell, Karlsson* i Grängesberg, *Ohlsson* i Kastlösa och *Bladh*.